

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

En enkel konstruksjon, som du fint lager selv. Men du skal være nøye med å plassere stolper og bjelker riktig.

TIDSFORBRUK:

To dager for to rutinerne tømrere med godt verktøy.

PRIS:

350 kroner per m² – hvis du gjør jobben selv ...

[etter]

Både huset og hagen har blitt flottere med den elegante terrassen, og det virker nesten utrolig at det bare har tatt to dager å skape den store forskjellen.

TIPS

Treverket beises mens minigraveren jobber. Uansett om du ønsker å gi terrassen en farge eller la den fremstå i den trykkimpregnerte fargen, er det en god idé å gi bjelker og bord trebeskyttelse eller olje mens du kan komme til alle flatene. Da kan du følge opp på de kappede endene til slutt, og kanskje også gi overflaten et strøk til samtidig.

Ved middagstid den andre dagen er de to tømmerne kommet langt med gulvet til terrassen. Hele første dag gikk med til stolper og de tre bjelkene.

Vi pleier å gjøre det selv, men denne gangen følger vi to tømmerere mens de bygger en stor treterrasse. De løser oppgaven på to dager. Her får du mange tips til hvordan du gjør det like flott – samtidig som du sparer mye tid.

TRE TERRASSE PÅ REKORDTID

Nå kan du glede deg til å se et par rutinerte håndverkere svinge verktøyet. Ikke bli overrasket om du etterpå får lyst til selv å styrte ut i hagen for å begynne med oppmålingen til en ny terrasse. De to tømmerne gjør nesten tingene enklere enn de i virkeligheten er – og det inspirerer.

Det ender med at de bygger den store terrassen, som ligger flott nedsenket i plan med plenen rundt, på bare to dager. I tillegg får de tid til å lage en trapp med fire trinn, som gir enkel tilgang til terrassen.

Fellesnevneren for alle byggeprinsippene og tipsene som gjør jobben så raskt og effektivt, er å ta problemene på forskudd – samt å bruke godt verktøy. Det meste av jobben ligger i de lagene du knapt tenker på som en del av det å bygge en terrasse. Men når den delen er ferdig, så er det en ren fornøyelse å legge ut de flotte terrassebordene i løpet av et par timer til slutt.

08.00 første dag

JORDEN UNDER TERRASSEN FJERNES

Huseierne vil ha terrassen ned i plan med gressplen. Derfor begynner de to tømmerne med en stor jobb, en jobb vi andre nok ville gjort alt for å unngå: de fjerner så mye jord at de kan bygge terrassen på samme måte som om den skulle stått høyt over bakken.

Det betyr nemlig at de bare skal sikre at tre lange bjelker ligger i plan, noe som er mye enklere enn å justere alle tilfarerne i neste lag enkeltvis. Når bjelkene er i plan, kan tilfarerne – og deretter bordene – legges lynraskt.

Til gjengjeld gjør de gravingen mye enklere ved å leie en minigraver. Uten den ville gravingen tatt flere dager.

1 Den leide minigraveren er i gang.

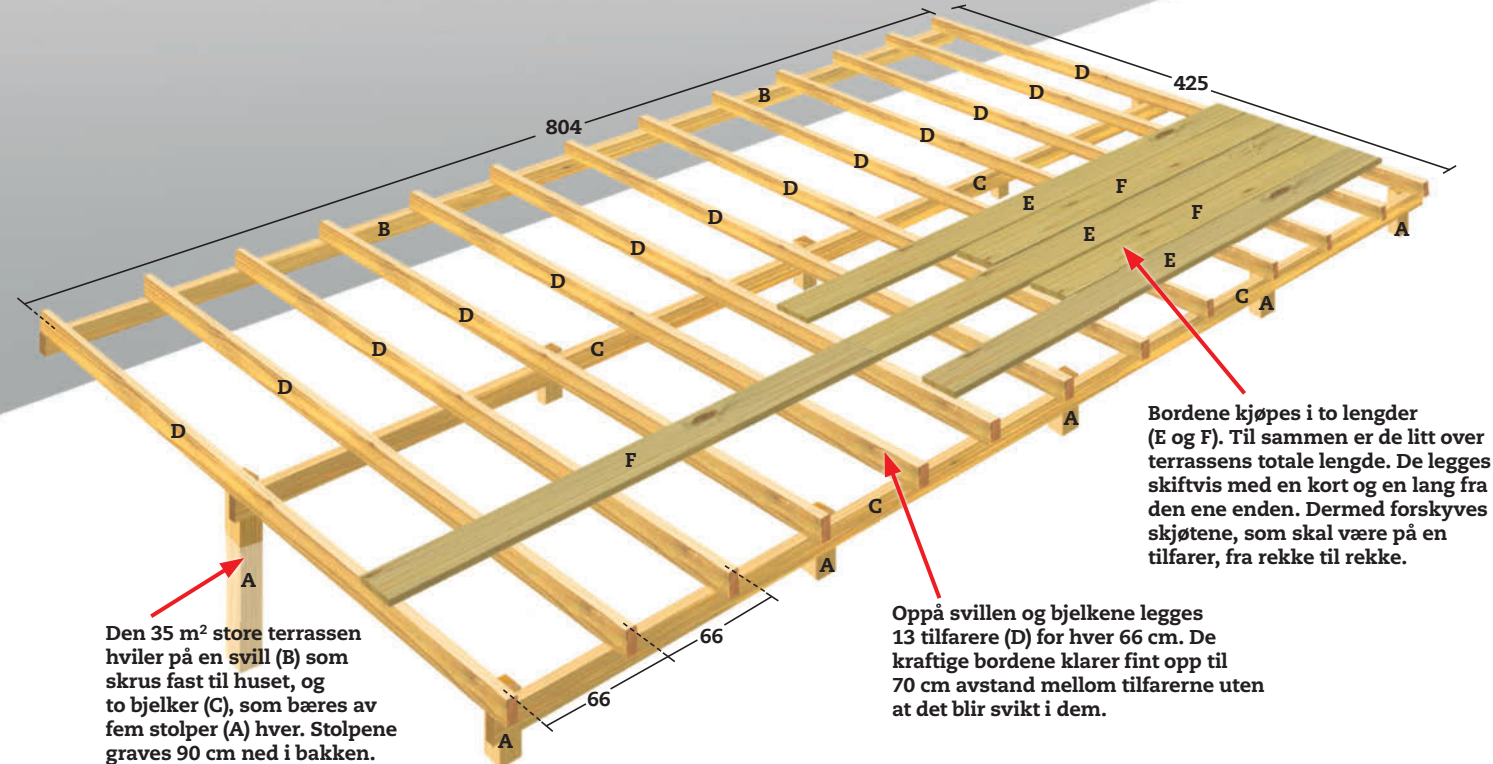
Det skal fjernes 45 cm jord for å lage plass til bjelker, tilfarer og bord – og luft under bjelkene. Det går fort å bli fortrolig med maskinen, og du må ha en plan for hvor de 15 kubikkmeterne med jord skal legges.

Rotorlaseren viser et vannrett plan, som ikke flyttes når du jobber. Alle høyder måles i forhold til dette planet.

2 Hullets dybde sjekkes jevnlig.

Tømmerne setter opp et roterende laservater utenfor området terrassen bygges på. Med et tilhørende måleapparat styrer de dybden på hullet og alle andre høyder derfra, uten å flytte laseren

Den 35 m² store terrassen hviler på en svill (B) som skrus fast til huset, og to bjelker (C), som bæres av fem stolper (A) hver. Stolpene graves 90 cm ned i bakken.

Bordene kjøpes i to lengder (E og F). Til sammen er de litt over terrassens totale lengde. De legges skiftvis med en kort og en lang fra den ene enden. Dermed forskyves skjøtene, som skal være på en tilfarer, fra rekke til rekke.

Oppå svillen og bjelkene legges 13 tilfarere (D) for hver 66 cm. De kraftige bordene klarer fint opp til 70 cm avstand mellom tilfarerne uten at det blir svikt i dem.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

98 x 98 mm trykkimpregnerte stolper

- 10 stolper (A) à 115 cm (kjøp f.eks. fem stolper à 240 cm)

48 x 98 mm trykkimpregnerte bjelker

- 1 svill (B), 800 cm (2 stk. à 420 cm)
- 2 bjelker (C) à 800 cm (4 stk. à 420 cm)
- 13 tilfarere (D) à 420 cm

28 x 120 mm trykkimp. terrassebord

- 34 bord (E) à 480 cm
- 34 bord (F) à 360 cm

Dessuten:

- 10 bolter med muttere, 12 x 180 mm
- 10 bulldogsriver, 12 mm
- 13 betongskruer med hode, 152 mm
- 800 rustfrie terrasseskrue, 5 x 50 mm
- 80 rustfrie sponskruer, 6 x 120 mm
- Murpapp
- Oljegrunning
- Gråsvart terrassebeis

Verktøy

- Minigraver (leies)
- Motorisert jordbor (leies) og en hullspade
- Rotorlaservater (leies) eller et slangevater
- Snorslag (krittssnor)
- Kappsag eller håndsag
- Skrumaskin
- Langt vater
- Slegge eller tung hammer
- Pipenøkkel med skrallefunksjon

11.00 første dag

STOLPENE GRAVES NED

Etter en velfortjent kaffekopp, er det tid for fundamentet; stolpene. Det skal være tre bjelker i alt på langs av husveggen. Etter at tømmerne har skrudd den første direkte på veggen, graver de ned stolper for å bære de to andre.

Til hver bjelke bruker de fem stolper. Stolpene stikker omkring 25 cm opp fra bakken, så det aller meste graves ned. For at telen ikke skal skape problemer, graves de 90 cm ned i dette tilfellet.

VERKTØY

Skal du grave ned mange stolper, er det tid å spare ved å leie et motorisert jordbor. Det krever to mann å styre det sterke boret, og de må holde godt fast. Er du alene om jobben, kan du bruke et manuelt jordbor. Det tar lenger tid, men det er likevel raskere enn å grave alle hullene med en spade.

1 Høyden på svillen (B) markeres på veggen. Svillen, den bjelken som sitter på veggen, plasseres så det er plass til tilfarere og terrassebord over den, før vi havner i den planlagte høyden.

5 Stolpene settes i hullene, og høyden kontrolleres. Toppen av stolpene skal ende i samme høyde som overkanten på bjelken på husveggen – eller litt lavere. Vi styrer fortsatt alle høydene ut fra rotorlaseren.

En enkel trapp kort fortalt

En enkel trapp binder sammen stuen og terrassen.

De siste par timene bruker en av tømmerne på å lage en trapp som forbinder stue og terrasse – samtidig som den gir fine sitteplasser. Til skjelettet brukes samme materialer som til terrassen, og alt pakkes inn i de samme bordene som på terrassegulvet.

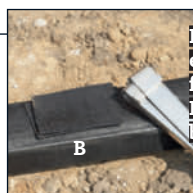
Øverst settes det fast en svill på veggen. Ut fra den bygger tømmeren resten av skjelettet.

Trappetrinnene – og de lodrette stusstrinnene som skjelettet ble satt opp med – er terrassebord.

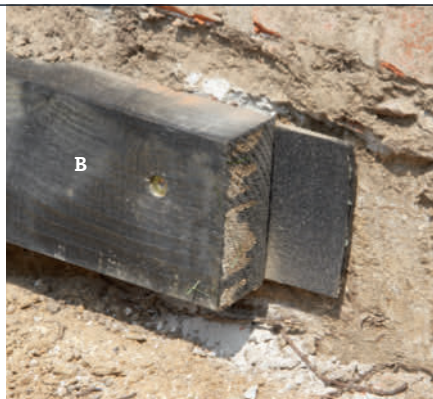
Sidene tettes også igjen med terrassebord. Ikke tett, det er bare pent og sunt med litt luft.

Bak på svillen setter vi et par biter murpapp ut for de planlagte skruene. De sikrer ventilasjon på baksiden av treverket.

2 Svillen (B) skrus fast. En mann holder svillen på plass ved merkene, mens den andre borer gjennom svillen og inn i veggen med et 7,5 mm bor. Svillen skrus fast med skruer som griper i både svill og vegg.

3 De to delene til svillen skjøtes over en oppklossing. Svillen er ikke lang nok i ett stykke, så den skjøtes midt over en oppklossing av murpapp.

TIPS: Er ikke bjelkene like høye, skal du sikre at det er overkantene som flukter.

4 Stolpehullene graves ut på rekordtid. Stolpene skal stå i to rette rekker, parallelt med bjelken på huset. Tømmerne har trukket to snorer og satt pinner i bakken for å markere hvor hullene til stolpene skal bores.

6 Hullet justeres eventuelt i dybden. En hullspade – som har to spadehoder satt sammen som en saks – er et fint supplement til jordboret. Spaden brukes både til å grave opp den siste løse jorden fra hullet og til den siste justeringen av dybden.

7 Stolpene (A) bankes ned de siste par centimeterne. For å sikre at stolpene ikke synker, graves hullet bare så dypt at de står et par centimeter for høyt. Deretter bankes det siste stykket ned med en stor hammer eller en slegge.

8 Jorden stemples godt sammen rundt stolpene, slik at de står nøyaktig langs snoren og høyden stemmer. For hver 10 cm stamper tømmeren jorden hardt sammen på alle sidene av stolpen.

14.00 første dag

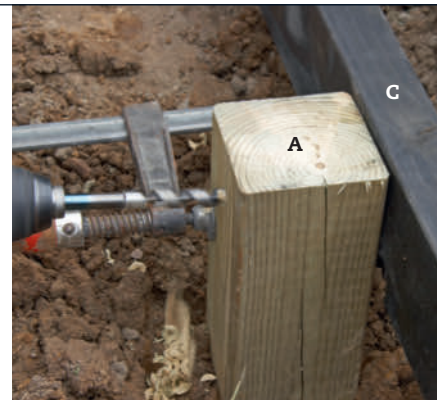
BJELKER OG SVILL SPENNES OPP

Til bjelkene bruker tømmerne trykk-impregnert 48 x 98 mm. Det er samme dimensjon som i neste lag, som ligger mye tettere. Men fordi alle tilfarenne fordeles belastningen jevnt på bjelkene, er dimensjonen bra nok.

Den første bjelken ble spent på veggene som en svill. Nå spennes de neste på stolpene. Der stolpenes høyde bare skal passe noenlunde, skal høyden på bjelkene stemme på millimeteren. Derfor spennes bjelkene på sidene av stolpene, i stedet for at de legges oppå. Det gir rom for små justeringer.

1 Bjelkene (C) spennes fast på siden av stolpene (A), slik at de flukter med veggsvillen (B). For å styre høyden, bruker vi fortsatt laservateret. Plasseringen i den andre retningen rettes inn etter en snor, og ved å legge ut en av tilfarenne (D) på bjelkene.

2 Tømmerne borer gjennom både stolpen (A) og bjelken (C) i alle skjøtene med et 12 mm bor. Hullet plasseres midt i skjøten. Også her må bjelkene skjøtes, og skjøtene legges midt over en av stolpene.

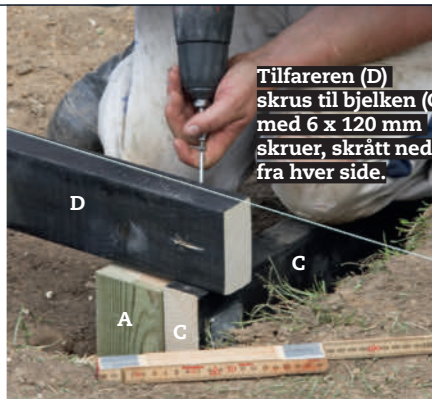
08.00 andre dag

TILFARERNE OG GULVET LEGGES

Friske og opplagte møter tømmerne opp neste morgen for å legge ut tilfarenne og bord på svill og bjelker.

Tilfarenne fordeles jevnt på tvers av svillen og bjelkene, slik at de ligger med 66 cm senteravstand. Dette markeres ved å lage en strek der alle venstre-kantene på tilfarenne skal være.

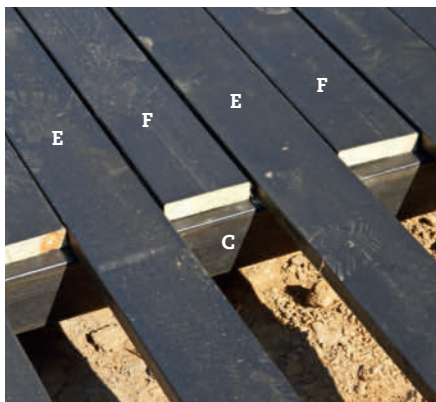
Oppå tilfarenne legges terrassebordene med 5 mm luft mellom. De skrues fast med to skruer i hver tilfarer. Bordene skjøtes skiftvis på sjette og åttende tilfarenne. Helt til slutt kappes de med et langt snitt i hver ende.

1 Tilfarenne (D) fordeles på bjelkene (C), til de ligger med 66 cm senteravstand. Det går fort å markere plasseringen, deretter går innfestingen raskt med skruene.
TIPS: Hvis det blir problemer å skru skrått, kan du feste tilfarenne med vinkelbeslag.

2 Hvert sjette terrassebord (E og F) legges ut over tilfarenne (D). Med krittssnoren slår tømmerne streker på tvers av tilfarenne, for å markere hvert sjette bord. Resten venter de litt med. Dermed hindrer de at skjevheter i bordene blir styrende.

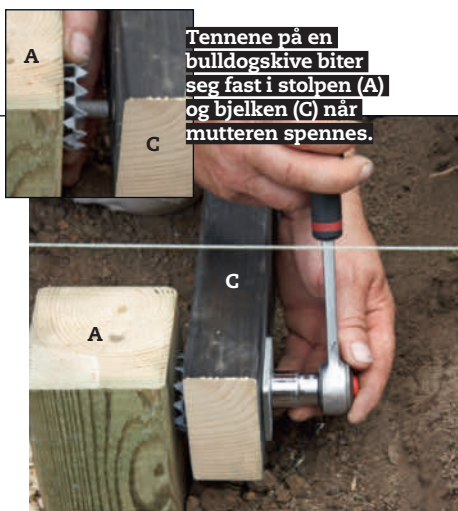
4 De øvrige bordene (E og F) legges opp. Vi legger de lange og korte bordene skiftvis, slik at skjøtene ikke havner på samme tilfarer i to rekker ved siden av hverandre. Bordene stikker ut i begge ender, men vi venter med å kappe dem til senere.

5 Alle bordene skrues fast med en enkelt skruer i hver tilfarer, slik at det er like mye luft mellom dem. Teknikken er mer nøyaktig enn å legge alle bordene fra den ene siden, for deretter å styre plasseringen med avstandsklosser.

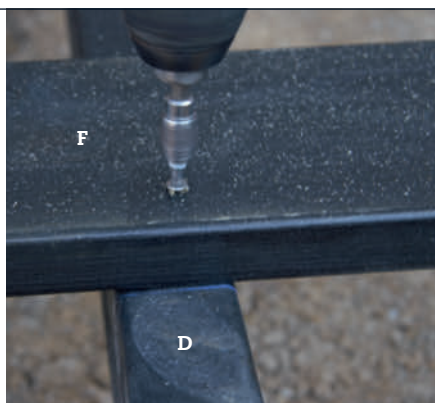

6 Noen bord må presses hardt for å komme helt på plass. Det gjør tømmerne med et brekkjern. Når alle bordene er på plass, skrues også den andre skruen inn i hver tilfarer.

Tennene på en bulldogskive biter seg fast i stolpen (A) og bjelken (C) når mutteren spennes.

3 Skjøtene sikres med bolter og muttere – og med en bulldogskive klemt inn mellom stolpe og bjelke. Før vi skyver inn bolten, gir vi den en skive. Deretter skrur mutteren så hardt til, at treet klemmes sammen rundt bulldogskiven.

3 Bordene skrur fast med en terrasseskrue i hver tilfarer. Vi begynner i den ene enden og jobber oss opp langs bordet. Ved hver tilfarer rettes det opp etter krittstrekken før bordet skrur fast – da blir alt liggende helt rett.

7 Bordene kappes til i hver ende, når alle er helt på plass. Tømmerne bruker en dykksag med føringsskinne, men du kan også bruke en sirkelsag som føres langs et anlegg. Til slutt skal terrassen rengjøres og beises, før den er ferdig.

Nå ligger terrassen flott på plass – og gresset har kommet seg på rekordtid etter jobben. Vi ofret nemlig litt ferdigplen på prosjektet.

Terrassebord av av furu holder lenge

Trykkimpregnert furu er glimrende til terrassen – det er billig, og det holder imponerende lenge.

De mest brukte terrassebordene i Norge er av **trykkimpregnert furu**. De holder imponerende lenge i forhold til prisen, og du må opp i kvadratmeterpriser som skal **ganges opp mange ganger** for å finne produkter som er like holdbare, men med et annet utseende. De mest kurante dimensjonene av grovere materialer i trykkimpregnert

furu, f.eks. 48 x 98 mm og 48 x 148 mm, er faktisk ofte billigere enn vanlige "hvite" materialer i samme dimensjon.

I mange byggvarehus finner du også terrassebord av **lerk**. Det er en mer problematisk løsning, fordi lerk ofte sprekker og slår seg på et terrassegulv. Dermed kan du ikke gå barbeint på terrassen uten å få fliser i føttene.